

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060207

DOM
2018-11-09
Stockholm

Mål nr
M 11561-17

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2017-11-22 i mål nr M 1021-17, se bilaga A

PARTER

Klagande

Axess Logistics Sweden AB

Motparter

1. Länsstyrelsen i Stockholms län
2. Miljönämnden i Södertälje kommun
3. SYVAB
4. Telge Nät AB

SAKEN

Ändring av villkor i tillstånd till tvätt och ytrengöring av fordon

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom endast på det sättet att domstolen förordnar att villkor 8, tredje stycket, i Länsstyrelsens i Stockholms län, Miljöprövningsdelegationen, beslut 2013-02-19, dnr 5511-12746-2012 ska ha följande lydelse (tillägg i kursiv stil):

Dok.Id 1442181

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00–16:30

Kontroll ska ske genom provtagning i en punkt där allt samlat utgående processavloppsvatten passerar, antingen före eller efter oljeavskiljaren. Ett veckosamlingsprov ska tas ut minst varannan månad för analys av samtliga parametrar undantaget mineralolja (oljeindex) som ska analyseras genom att ett dygnsprov tas ut minst varannan månad. *Om det under ordinarie provtagningsmånad saknas utgående processavloppsvatten att ta prov på får provtagningen skjutas fram till dess det åter finns utgående processavloppsvatten.*

BAKGRUND

Den 19 februari 2013 beviljade Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Stockholms län AB SkandiaTransport tillstånd till tvätt och yt rengöring av upp till 25 000 fordon per år på fastigheten Linvävaren 3 i Södertälje kommun. Tillståndet är förenat med bl.a. villkor 8, som har följande lydelse:

”8. Utsläpp till spillvattennätet från den manuella tvätt- och avvaxningsanläggningen får efter den 31 december 2014, som ett årsmedelvärde, inte överstiga följande begränsningsvärden:

Samlingsparameter: bly, krom och nickel	5 mg/fordon
Kadmium	0,10 mg/fordon
Zink	50 mg/fordon
Mineralolja (som oljeindex)	2,5 g/fordon

Kontroll ska ske genom provtagning i en punkt där allt samlat utgående processavloppsvatten passerar, antingen före eller efter oljeavskiljaren. Ett veckosamlingsprov ska tas ut minst varannan månad för analys av samtliga parametrar undantaget mineralolja (oljeindex) som ska analyseras genom att ett dygnsprov tas ut minst varannan månad.

Vid respektive provtagningsperiod ska förbrukad mängd renvatten till den manuella tvätt- och avvaxningsanläggningen registreras samt antalet fordon som tvättas under perioden.”

AB SkandiaTransport ansökte den 13 juni 2016 om ändring av ovan nämnda villkor hos Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Stockholms län. Ansökan avslogs varpå bolaget, som bytt namn till Axess Logistics Sweden AB, överklagade till mark- och miljödomstolen som i dom den 22 november 2017 avslog överklagandet. Axess Logistics Sweden AB har nu överklagat domen till Mark- och miljööverdomstolen.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Axess Logistics Sweden AB (bolaget) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen i första hand ska bifalla bolagets ansökan om ändring av villkor 8 i tillståndet på så sätt att villkoret ges följande lydelse (ändring i kursiv stil):

”8. Utsläpp till spillvattennätet från den manuella tvätt- och avväxningsanläggningen får efter den 31 december 2014, som ett årsmedelvärde, inte överstiga följande begränsningsvärden:

Samlingsparameter: bly, krom och nickel	5 mg/fordon
Kadmium	0,10 mg/fordon
Zink	50 mg/fordon
Mineralolja (som oljeindex)	2,5 g/fordon

Vid en förutsedd tvätt av färre än 2 000 bilar per år ska följande begränsningsvärde för zink gälla som årsmedelvärde:

<i>Zink</i>	<i>75 mg/fordon</i>
-------------	---------------------

Kontroll ska ske på sätt som överenskomms med tillsynsmyndigheten. Provtagningsfrekvens, -metodik och -omfattning ska regleras i ett kontrollprogram som tillsynsmyndigheten ska godkänna.

Vid respektive provtagningsperiod ska förbrukad mängd renvatten till den manuella tvätt- och avväxningsanläggningen registreras samt antalet fordon som tvättas under perioden.”

Bolaget har beträffande stycket som inleds ”Kontroll ska ske...” alternativt yrkat att stycket ska formuleras på följande sätt (eller motsvarande): *”Hur kontrollen av villkoret ska ske ska framgå i det program för egenkontrollen som ska tas fram enligt det särskilda villkoret 10”.*

För det fall Mark- och miljööverdomstolen godtar förstahandsyrkandet endast avseende hur provtagningen ska regleras har bolaget i andra hand yrkat att villkoret ska ändras i enlighet med detta utan ändring i fråga om begränsningsvärdet för zink vid lägre antal tvättar.

Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen) har bestritt bifall till bolagets överklagande.

Miljönämnden i Södertälje kommun (nämnden), **SYVAB** och **Telge Nät AB** (Telge) har medgett att omfattningen av provtagningen regleras i verksamhetens kontrollprogram men bestritt ändring av begränsningsvärdet för zink vid lägre antal tvättar.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Bolaget har vidhållit vad som anförts i mark- och miljödomstolen med i huvudsak följande tillägg:

Grunden för bolagets yrkande avseende regleringen av provtagningen är att absoluta krav inte bör ställas på provtagning vid tillfällena då det inte finns något avloppsvatten att ta prov på. Under år 2015 tvättades 2 265 bilar, år 2016 tvättades 944 bilar och år 2017 tvättades 795 bilar. Bolagets rengöring av fordon är dock inte en kontinuerlig och regelbunden del av verksamheten utan är direkt beroende av kundernas önskemål, varför veckoprovtagningar blir extra svåra att genomföra. Åren 2015-2017 har skiljt sig kraftigt från tidigare år i detta avseende då antalet tvättar tidigare låg mellan ca 4 400 och 7 000 per år. Även om antalet tvättar i framtiden beräknas öka är villkor 8 alltför detaljerat och inte tillräckligt flexibelt. När antalet tvättar minskade under 2015 var det inte längre praktiskt möjligt för bolaget att genomföra veckosamlingsprov. Under 2016 genomfördes inte provtagningar, annat än en dygnsprovtagning, och under 2017 har bolaget därför, efter förda diskussioner med tillsynsmyndigheten, SYVAB och Telge Nät, genomfört provtagning under längre tidsperioder än en vecka för att täcka upp de tvättar som genomförts. Denna metod har varit framgångsrik och provtagning under längre tid reducerar inverkan av så kallade randparametrar, som

exempelvis föroreningsförhållanden i vattenreningsanläggningen i början av provtagningsperioden. Det kan heller inte uteslutas att även andra förhållanden inom verksamheten, utöver antalet tvättar, skulle kunna innebära att det detaljerade provtagnings sättet i villkor 8 visar sig opraktiskt eller svårigenomförbart. Sammantaget innebär detta att det enda rimliga är att specificeringen av provtagningsmetodik, -frekvens och -tidpunkt är något som ska beskrivas i kontrollprogrammet och att detta fastslås i ett särskilt villkor.

Grunden för yrkandet om ändring av begränsningsvärdet för zink vid lägre antal tvättar är att reningsanläggningen fungerar bättre när belastning sker i nivå med designförhållandet än när ingen, eller väldigt varierande, belastning föreligger. Vid återkommande start och stopp i reningsanläggningen, som förekommer vid lägre, oregelbunden tvättningsfrekvens, påverkas förekomsten av zink på ett oförutsebart sätt, vilket utgör skäl för mildare utsläppskrav vid dessa tillfällen. Vid en mycket låg belastning är även de sammantagna föroreningsmängderna små. På bolagets anläggning rengörs inte endast personbilar utan även fordon med större rengöringsyta vilket det ska tas särskilt hänsyn till enligt Naturvårdsverkets branschfakta för fordonstvättar. Vid mindre tvättvolymmer kan dessa fordon, exempelvis av typen ”van”, få ett genomslag vid utsläppen vilket motiverar ett högre begränsningsvärde. En höjning av begränsningsvärdet för zink till 75 mg/fordon skulle innebära ett maximalt tillkommande utsläpp av 50 g zink per år, vilket får betraktas som mycket ringa. Detta ska vägas mot den betydande kostnaden av att ändra anläggningen så att det nuvarande begränsningsvärdet kan innehållas. Beroende på vilken ändring av anläggningen som skulle vara möjlig för att möta nuvarande krav skulle kostnaden för bolaget vara allt från 200 000 kr per år för omhändertagande av avloppsvattnet som avfall till en investeringskostnad för en vacuumindunstningsanläggning på cirka 1-1,5 miljoner kr och därutöver tillkommande driftskostnader.

Villkor 8 är strängare än nödvändigt och detta har föranletts av omständigheter som inte förutsågs när tillståndet gavs. Hade det kunnat förutses att omfattningen av tvättandet skulle bli betydligt lägre än vad som var fallet när bolaget gjorde sin ansökan hade detta återspeglats i bolagets yrkanden.

Länsstyrelsen har vidhållit vad som anfördes hos mark- och miljödomstolen.

Nämnden har anført i huvudsak följande: Det bedöms rimligt att omfattningen av provtagningen regleras i kontrollprogrammet. I denna situation behöver nämnden få ett uppdaterat kontrollprogram med en beskrivning av hur provtagning kan genomföras för att säkerställa att begränsningsvärdena klaras när provtagningar inte kan ske enligt ordinarie rutin. Av det uppdaterade kontrollprogrammet bör också framgå under vilka förutsättningar de ordinarie provtagningsrutinerna ska återupptas och hur vattnet från rengöringen av ultrafiltrens keramikstavar ska hanteras för att inte påverka reningsfunktionen. I fråga om begränsningsvärdet för zink kan det inte anses motiverat att ställa lägre krav på rening och utsläppsvärden från bolagets anläggning än på andra fordonstvättanläggningar i de kommuner som släpper sitt avloppsvatten till SYVAB. Vidare behövs ett begränsningsvärde för koppar för utsläpp till avlopp.

Telge och **SYVAB** har anført i huvudsak samma synpunkter som nämnden med i huvudsak följande tillägg: Om inget vatten finns tillgängligt för provtagning bör provtagningstillfället skjutas fram till det tillfälle då vatten finns att ta prov på. Riktlinjerna för utsläpp till avlopp från fordonstvättar i Botkyrka, Nykvarn, Salem och Södertälje är framtagna för att bedöma alla verksamhetsutövare som tvättar fordon på lika villkor och ska uppfyllas. De ser positivt på en provperiod för den typ av provtagning som bolaget vill genomföra för att få bättre representativitet i proverna.

Bolaget har bemött motparternas yttranden enligt följande: Bolaget mäter regelbundet förekomsten av koppar i avloppsvattnet men ett villkor om kontroll och mätning av kopparförekomst ligger utanför processens ram. Ett särskilt villkor om en provperiod för provtagningen vore alltför omständligt och en reglering i ett kontrollprogram vore betydligt mer flexibelt och fördelaktigt. En reglering av provtagningen i kontrollprogrammet skulle dessutom ge SYVAB och Telge större möjligheter till inflytande. I fråga om begränsningsvärdet för zink medger 2 kap. 7 § miljöbalken vid en skälighetsavvägning möjligheter att göra avsteg från de riktlinjer som annars gäller.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen ska pröva om villkor 8 i bolagets tillstånd ska ändras beträffande begränsningsvärdet för utsläpp av zink till spillvattennätet samt i fråga om kontroll och provtagning. Domstolen kan emellertid inte pröva om det finns behov av ett begränsningsvärde för koppar, såsom nämnden har föreslagit, eftersom frågan inte omfattas av bolagets ansökan om villkorsändring.

Som underinstanserna redovisat förutsätter en ändring av villkor i tillstånd enligt miljöbalken att det är uppenbart att villkoret inte längre behövs eller är strängare än nödvändigt eller att ändringen påkallas av omständigheter som inte förutsågs när tillståndet gavs (se 24 kap. 8 § första stycket 2 miljöbalken). En ansökan om att ett villkor ska upphävas eller mildras ska behandlas restriktivt och det är tillståndshavaren som måste visa att förutsättningarna för villkorsändring är uppfyllda (se rättsfallen NJA 2010 s. 77 och MÖD 2002:56). Det ska dessutom noteras att en grundläggande förutsättning för att meddela villkor är att tillståndshavaren har rättsliga och faktiska förutsättningar att klara de krav som villkoret innebär (se t.ex. rättsfallet MÖD 2009:46).

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att syftet med villkor 8 är att begränsa utsläppen av skadliga ämnen från anläggningen till det allmänna spillvattennätet. För att säkerställa att begränsningsvärdena inte överskrids innehåller villkoret en bestämmelse om provtagning och kontroll. Om det inte sker något utsläpp till spillvattennätet från anläggningen finns det emellertid ingen anledning att ta prover. Villkoret måste således förstås på det sättet att provtagning ska ske minst varannan månad under förutsättning att det finns utgående processavloppsvatten att ta prov på.

I fråga om begränsningsvärdet för utsläpp av zink delar Mark- och miljööverdomstolen underinstansernas bedömning. Mark- och miljööverdomstolen vill dock tillägga att begränsningsvärdet i bolagets tillståndsvillkor redan är mindre strängt än det värde som föreskrivs i SYVAB:s riktlinjer för fordonstvättar. Villkoret är nämligen formulerat som ett årsmedelvärde medan riktlinjerna föreskriver att begränsningsvärdet ska innehållas under den mest belastade månaden, vilket får anses strängare.

Mark- och miljööverdomstolen bedömer att bolaget inte har visat att det är uppenbart att begränsningsvärdet för zink inte längre behövs, att det är strängare än nödvändigt eller att ändringen påkallas av oförutsedda omständigheter.

Vad gäller villkoret om kontroll och provtagning anser Mark- och miljööverdomstolen att bolaget inte har visat att villkoret inte längre behövs. Med hänsyn till vad bolaget anfört om svårigheterna att utföra provtagning när antalet tvättar är lågt bedömer domstolen dock att omständigheterna i detta fall är sådana att villkoret bör förtydligas. Den utredning som bolaget har åberopat visar att det i normalfallet finns utgående processavloppsvatten för att utföra den provtagning som föreskrivs i villkor 8. Under enstaka provtagningsveckor har det dock inte funnits något vatten att ta prov på. Om flera sådana veckor följer på varandra saknar bolaget således faktisk möjlighet att utföra provtagningen minst varannan månad. Villkorets lydelse ska därför förtydligas på så sätt att provtagningen vid sådana tillfällen får skjutas upp till dess det åter finns utgående processavloppsvatten att ta prov på. Detta innebär att det teoretiskt kan inträffa att provtagningsfrekvensen blir lägre än varannan månad, vilket enligt Mark- och miljööverdomstolens bedömning måste ha varit förutsett när tillståndet meddelades.

Mark- och miljööverdomstolen bedömer att provtagningsperiodens längd, dvs. veckosamlingsprov (och dygnsprov för mineralolja), är fortsatt relevant trots den varierande drift som bolaget redovisat; förutsatt att provtagningsfrekvensen kan justeras i förhållande till driften av anläggningen. SYVAB:s riktlinjer för fordonstvättar har också formulerats som just veckosamlingsprov. Av bolagets redovisning framgår att zinkutsläppet per fordon var avsevärt lägre under 2017, när provtagningsperioden utsträcktes från en vecka till mellan fyra och åtta veckor. Utsläppet var endast ca en sjättedel så högt 2017, med förlängda provtagningsperioder, jämfört med 2015. Mätresultaten 2017 erhöles trots att antalet tvättade fordon per år var det lägsta som redovisats, 795 stycken, vilket utgör ca en tredjedel av antalet tvättade fordon 2015. Bolaget har således inte visat att zinkutsläppen ökar när antalet tvättar är lågt. Bolaget har inte heller gett någon rimlig förklaring till den mycket stora skillnaden i mätresultat. Mark- och miljööverdomstolen anser att samtliga driftfall, dvs. även när endast få fordon tvättas, ska ingå i provtagningen på ett representativt

sätt. Vad bolaget anfört om randeffekter och representativitet i veckoprovtagningen medför således ingen annan bedömning i fråga om provtagningsperiodens längd.

På grund av det som anförts ska mark- och miljödomstolens dom endast ändras på så sätt att ett tillägg görs i tredje stycket i villkor 8 i enlighet med vad som framgår av domslutet.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg och Li Brismo, tekniska rådet Kerstin Gustafsson samt tf. hovrättsassessorn Anders Wallin, referent.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2017-11-22
meddelad i
Nacka strand

Mål nr M 1021-17

PARTER

Klagande

Axess Logistics Sweden AB

Motpart

Länsstyrelsen i Stockholms län,
Miljöprövningsdelegationen

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms län, Miljöprövningsdelegationens beslut 2016-12-19 i ärende nr 551-24316-2016, se bilaga 1

SAKEN

Ändring av villkor i tillstånd till tvätt och ytrengöring av fordon

---

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet

Dok.Id 513955

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditions tid
Box 1104 131 26 Nacka strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 30 E-post: mmd.nacka.avdelning3@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:00–16:30

BAKGRUND

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Stockholm (länsstyrelsen) beviljade den 19 februari 2013 AB Skandia Transport, numera Axess Logistics Sweden AB, (bolaget) tillstånd till tvätt och ytrengöring av upp till 25 000 fordon per år vid bolagets anläggning i Södertälje kommun. För tillståndet meddelades 11 st. villkor. Villkor 8 har följande lydelse:

8. Utsläpp till spillvattennätet från den manuella tvätt- och avväxningsanläggningen får efter den 31 december 2014, som ett årsmedelvärde, inte överstiga följande begränsningsvärden:

Samlingsparameter: bly, krom och nickel	5 mg/fordon
Kadmium	0,10 mg/fordon
Zink	50 mg/fordon
Mineralolja (som oljeindex)	2,5 g/fordon

Kontroll ska ske genom provtagning i en punkt där allt samlat utgående processavloppsvatten passerar, antingen före eller efter oljeavskiljaren. Ett veckosamlingsprov ska tas ut minst varannan månad för analys av samtliga parameterar undantaget mineralolja (oljeindex) som ska analyseras genom att ett dygnsprov tas ut minst varannan månad.

Vid respektive provtagningsperiod ska förbrukad mängd renvatten till den manuella tvätt- och avväxningsanläggningen registreras samt antalet fordon som tvättas under perioden.

Bolaget har därefter ansökt om ändring av villkor 8 i det meddelade tillståndet. Länsstyrelsen i Stockholms län beslutade den 19 december 2016 att avslå bolagets ansökan. Bolaget har överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

Bolaget yrkar att mark- och miljödomstolen, med ändring av länsstyrelsens beslut, ska bevilja sökt ändring av villkor 8 i det meddelade tillståndet i enlighet med följande:

8. Utsläppet till spillvattennätet från den manuella tvätt- och avväxningsanläggningen får, som ett årsmedelvärde, vid en tvätt av 5 000 personbilar eller fler inte överstiga följande begränsningsvärden:

Samlingsparameter: bly, krom och nickel	5 mg/fordon
Kadmium	0,10 mg/fordon
Zink	50 mg/fordon
Mineralolja (som oljeindex)	2,5 g/fordon

Vid en förutsedd tvätt av färre än 5 000 personbilar per år ska följande begränsningsvärden gälla som årsmedelvärde:

Samlingsparameter: bly, krom och nickel	10 mg/fordon
Zink	100 mg/fordon

Och vid en tvätt av färre än 2 000 personbilar per år får utsläppet av Zn som årsmedelvärde uppgå till högst 200 mg/fordon.

Tillsynsmyndigheten ges möjlighet att vid behov besluta att de ovan angivna begränsningsvärdena vid tvätt av minst 5 000 personbilar per år, även ska gälla vid tvätt av 5 000 eller färre personbilar per år.

Kontroll ska ske på sätt som överenskomms med tillsynsmyndigheten. Provtagningsfrekvens, -metodik och -omfattning ska regleras i ett kontrollprogram som tillsynsmyndigheten ska godkänna.

Till stöd för sin talan har bolaget, utöver vad som anförts hos länsstyrelsen, anført i huvudsak följande. Den aktuella anläggningen har inte och har inte haft som huvudverksamhet att tvätta eller på annat sätt rengöra fordon. Det har endast utgjort en biverksamhet till den huvudsakliga verksamheten, vilken är att anpassa importerade fordon till den svenska marknaden. Arbetena utförs enligt kundbeställningar i varje enskilt fall. Mängden fordon som behöver rengöras styrs således helt av kundförfrågningar. Denna aktivitets roll som biverksamhet har dessutom blivit allt mer uppenbar genom den kraftigt reducerade omfattningen på antalet tvättar som bolaget fått erfar under senare tid, och som utgör grunden för den aktuella ansökan.

Den grundläggande utgångspunkten i bolagets nu aktuella ansökan är att produktionen på anläggningen periodvis varit mycket låg, något som inte alls kunde förutses vid tidpunkten för ansökan. Det betyder att det under ett kalenderår potentiellt kan föreligga situationer då inga tvättar alls, eller i vart fall enbart ett mycket litet antal, behöver utföras. Då blir det uppenbara problemet att det inte i praktiken ens är möjligt att ta prover minst varannan månad. Vidare är det inte korrekt av länsstyrelsen att beskriva det som att villkoret anger ett krav på provtagning vid ”sex tillfällen jämt fördelade över året”. Kravet är betydligt hårdare än så. Dels finns i villkoret begreppet ”minst” och dels en mycket snävt angiven periodicitet ”varannan månad”. Detta är till och med teoretiskt omöjligt att efterleva vid mycket låg eller nästan ingen tvättproduktion. Dessutom medför den i detalj villkorade mätmetodiken med vecko- och dygnsprov mycket stora risker för att icke-representativa prov och analysresultat erhålls. Grunden för det senare är inte bara det faktum att det handlar om ett fåtal tvättar, vilket dock mycket kraftigt förvärrar problematiken utan också att det finns uppsamlingsvolymmer såväl före som efter befintligt reningsverk och att recirkulationen vidtas i betydande omfattning vid normal drift samt att analys enbart tas på den fraktion som, efter rening, bräddar ut efter det sista uppsamlingskärlet. Länsstyrelsens resonemang om att villkoret inte är strängare än nödvändigt bygger på en total missuppfattning av frågeställningen. Dessutom är det frågan om ett problem som inte förutsågs vid tillståndsprovningen och villkorskravet är därför strängare än nödvändigt. Den omfattande detaljregleringen av villkoret gör att det i praktiken inte föreligger alls någon möjlighet att tillsynsmyndigheten ska kunna hantera den närmare utformningen av provtagningen.

Ju lägre omfattning som fordonstvättningen har, desto större återkommande variation kan förväntas i uppmätta analysresultat eftersom det som skulle kunna kallas stabilitet i produktionen avtar med produktionsomfattningen. Tvättanläggningen, inkluderat systemet för återcirkulation och rening är designat för en större beläggning, och därigenom ett högre vattenflöde, än vad som blir fallet vid en låg produktion. Det innebär att anläggningen kan väntas fungera mindre optimalt än vid normal drift. Det som bolaget yrkat att få ändring till är en utsläppsmängd av Pb+Cr+Ni på som mest 10 mg/fordon vid tvätt av färre än 5 000 fordon/år det vill säga som mest

0,050 kg Pb+Cr+Ni per år samt en nivå på 100 mg/fordon för Zn, vilket som mest skulle kunna motsvara 0,500 kg/år av zink. Yrkandet om högst 200 mg/fordon för Zn vid 2 000 eller färre tvättar per år skulle motsvara ett maximalt årligt utsläpp på 0,400 kg Zn/år. Det vill säga att det handlar om utsläppnivåer betydligt under vad som maximalt godtagits genom tillståndsbeslutet. Bolagets bedömning är att alternativet till att tvättarna sker på bolagets anläggning är att rengöringen istället kan förväntas att komma att utföras direkt hos återförsäljarna. Dessa återförsäljare har var och en enbart mycket begränsade tvättmöjligheter och de har samtidigt reningsanläggningar, om ens relevanta sådana finns, vilka miljömässigt kan förväntas ha betydligt sämre prestanda än bolagets. Länsstyrelsen hade inte remitterat bolagets förhållandevis omfattande komplettering till berörda intressenter. Det ovanstående innebär att länsstyrelsen aldrig kom att inhämta tillräcklig information för sitt beslut.

Länsstyrelsen har i yttrande till mark- och miljödomstolen vidhållit sitt beslut.

DOMSKÄL

Av 24 kap. 8 § 2 punkten miljöbalken framgår följande. Efter ansökan av tillståndshavaren får tillståndsmyndigheten besluta att ändra eller upphäva andra bestämmelser och villkor i en tillståndsdom eller ett tillståndsbeslut än sådana som avser storleken av ersättningens belopp, dock får villkoret upphävas eller mildras endast om det är uppenbart att villkoret inte längre behövs eller är strängare än nödvändigt eller om ändringen påkallas av omständigheter som inte förutsågs när tillståndet gavs. Av NJA 2010 s. 77 framgår att både bestämmelsens utformning och dess förarbeten talar för att möjligheten att pröva en ansökan om att ett villkor ska upphävas eller mildras ska behandlas restriktivt.

Begränsningsvärden

Bolaget har bl.a. yrkat att villkor 8 ska ändras vad det gäller begränsningsvärdena för utsläpp till spillvattennätet.

Av bl.a. länsstyrelsens beslut framgår att de begränsningsvärden som gäller enligt tillståndet är samma som de riktvärden som fastställts av SYVAB för utsläpp till avlopp från fordonstvättar i Botkyrka, Nykvarn, Salem och Södertälje. Det talar för att villkorets begränsningsvärden inte är strängare än nödvändigt. Förhållandet att produktionen har minskat är enligt mark- och miljödomstolens bedömning inte en omständighet som föranleder att lägre krav bör ställas på verksamhetsutövaren genom tillämpning av högre begränsningsvärden per fordon. Inte heller det faktum att bolagets utrustning är anpassad för en högre produktion motiverar att ett högre begränsningsvärde skulle tillåtas vid en lägre produktion.

Kontroll och provtagning

Bolaget har vidare yrkat att kontroll ska ske på sätt som överenskomms med tillsynsmyndigheten samt att provtagningsfrekvens-, -metodik och -omfattning ska regleras i ett kontrollprogram som tillsynsmyndigheten ska godkänna.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att villkorsskrivningen inte innehåller någon detaljerad beskrivning av på vilket sätt provtagning ska ske. Villkoret föreskriver att provtagning ska ske i en punkt där allt samlat utgående processavloppsvatten passerar, antingen före eller efter oljeavskiljaren. Därmed medger villkoret en viss flexibilitet för bolaget att besluta kring provtagningspunkt, metodik och utrustning. Likaså medger villkorets utformning flexibilitet för bolaget i fråga om provtagningsfrekvens inom ramen för provtagningsmånaden.

Sammanfattningsvis bedömer mark- och miljödomstolen att bolaget inte har visat att villkoret i aktuella avseenden är strängare än nödvändigt. De omständigheter som bolaget har anfört är inte heller sådana som inte hade kunnat förutses vid tillståndets givande. Mark- och miljödomstolen instämmer således i den bedömning som länsstyrelsen har redovisat, dvs. att det inte föreligger förutsättningar för ändring av villkor 8 i enlighet med vad bolaget har yrkat. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 425)

Överklagande senast den 13 december 2017. Prövningstillstånd krävs.

Liisa Seim Sehr

Ulrika Haapaniemi

I domstolens avgörande har deltagit tingsfiskalen Liisa Seim Sehr, ordförande, och tekniska rådet Ulrika Haapaniemi. Föredragande har varit tingsnotarien Katarina Paul.